

PRZYMIERZE NA SYNAJU



SOBOTA (PO POŁUDNIU) — 16 sierpnia

STUDIUM BIEŻĄCEGO TYGODNIA: Wj 19,1-20,17; Ap 21,3; Pwt 5,6-21; Jk 1,23-25; Rz 3,20-24; 10,4.

TEKST PAMIĘCIOWY: „Wy widzieliście, co uczyniłem Egipcjanom, jak nosiłem was na skrzydłach orlich i przywiodłem was do siebie. A teraz, jeżeli pilnie słuchać będziecie głosu mego i przestrzegać mego przymierza, będziecie szczególną moją własnością pośród wszystkich ludów, bo moja jest cała ziemia. A wy będziecie mi królestwem kaptańskim i narodem świętym” (Wj 19,4-6).

Dokąd Bóg poprowadził Izraelitów po wyzwoleniu ich z Egiptu? Na to pytanie najczęściej pada następująca odpowiedź:

— Do Ziemi Obiecanej.

Choć geograficznie jest to poprawna odpowiedź, teologicznie jest błędna. Bóg sam odpowiedział na to pytanie:

— „Wy widzieliście, co uczyniłem Egipcjanom, jak nosiłem was na skrzydłach orlich i przywiodłem was do siebie” (Wj 19,4).

W ten sposób biblijno-teologiczna odpowiedź na to pytanie wskazuje Boży priorytet i cel — Pan przywiódł ich do samego siebie.

Gdy ludzie odchodzą od Boga, On poszukuje ich i wzywa do powrotu. Najlepszym przykładem tej głębokiej prawdy jest to, co wydarzyło się w Edenie, gdy Adam i Ewa zgrzeszyli przeciwko Bogu, zlekceważyli Jego przykazanie, a potem usiłowali się ukryć przed Nim. Wówczas to Bóg podjął inicjatywę i zawołał do Adama:

— „Gdzie jesteś?” (Rdz 3,9).

On zawsze czyni pierwszy krok. Jezus wypowiedział tę głęboką prawdę w następujący sposób:

— „Pójdźcie do mnie wszyscy, którzy jesteście spracowani i obciążeni, a Ja wam dam ukojenie. Weźcie na siebie moje jarzmo i uczcie się ode mnie, że jestem cichy i pokornego serca, a znajdziecie ukojenie dla dusz waszych” (Mt 11,28-29).

Bóg wzywa podobnie nas wszystkich, a nasze wieczne przeznaczenie zależy od naszej odpowiedzi na Jego wezwanie.

Przeczytaj Wj 19,1-8. Co Bóg obiecał Izraelitom zgromadzonym u podnóża góry Synaj?

Bóg przyprowadził Izraelitów do góry Synaj, gdzie zamierzał im nadać dziesięcioro przykazań (dekalog). Słynna biblijna góra Synaj, na której Bóg kilkakrotnie rozmawiał z Mojżeszem (zob. np. Wj 3,1; 19,2; 24,18), to przypuszczalnie Dżabal Musa (arab. Góra Mojżesza) wznosząca się na wysokość 2285 metrów nad poziom morza w południowej części Półwyspu Synajskiego. Wiele wieków później w tym samym miejscu Eliaz spotkał się z Bogiem (zob. 1 Krl 19,8). Na tej górze Bóg powołał Mojżesza, by wyprowadził Izraelitów z Egiptu (zob. Wj 3,1.10). Poinformował go wtedy, że gdy wyprowadzi Hebrajczyków z niewoli, przywiedzie ich pod tę górę, co będzie znakiem dla Mojżesza, że Bóg Abrahama, Izaaka i Jakuba ich prowadzi (zob. Wj 3,12).

Po dwóch miesiącach wędrówki Izraelici przybyli pod górę Synaj (zob. Wj 19,1), gdzie mieli pozostawać przez prawie rok (por. Wj 19,1 z Lb 10,11-12). W ciągu tego roku nadane im zostały przepisy prawne (zapisane w Wj 19,1-40,38, Kpł 1,1-27,34 i Lb 1,1-10,10). Pobyt Izraelitów pod górą Synaj to centralny element opisu zawartego w *Pięcioksięgu Mojżesza*. Doświadczenie przeżyte przez Izraelitów na Synaju jest podstawą ich roli wybranego ludu Bożego, jedynego wówczas narodu niepożądanego w pogaństwie i bałwochwalstwie.

Bóg podjął inicjatywę i ustanowił przymierze między Nim a Izraelitami. Pod warunkiem posłuszeństwa i trwania w więzi z Nim obiecał im uczynić ich swoją szczególną własnością, królestwem kapłańskim i świętym ludem.

Być świętym, znaczy być poświęconym Bogu i objawiać Jego charakter wobec innych ludzi, w tym zwłaszcza okolicznych narodów. Izraelici mieli funkcjonować jako królestwo kapłanów uczących innych ludzi o Bogu, prowadzących ich do Niego i nauczających Jego drogi i Jego prawa. Mieli być szczególną własnością Boga, gdyż pragnął On uczynić ich narzędziami służącymi oświeceniu ludzkości światłem poznania Boga i Jego charakteru.

To przymierze było prawnym ustanowieniem więzi między Bogiem i Jego ludem. Ogólna formuła przymierza, nieco różna w różnych wersjach, jest następująca:

— Ja będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem (zob. Wj 6,7; Kpł 26,12; Jr 24,7; 31,33; Hbr 8,10; Ap 21,3).

Wyobraź sobie, co to znaczy być szczególną własnością Boga (zob. Wj 19,5). Jakie szczególne przywileje może to obejmować? Jakie szczególne obowiązki pociąga to za sobą?

Przeczytaj Wj 19,9-25. Jak Bóg przygotował Izraelitów na przyjęcie dziesięciorga przykazań?

Bóg udzielił Izraelitom konkretnych instrukcji, co mają uczynić, przygotowując się na nadanie prawa na Synaju. Ich zewnętrzna czystość miała odzwierciedlać ich całkowite poświęcenie dla Boga. Mieli się przygotować na niezwykle pokazy chwały Pana, którego mieli się stać świadkami. Przybyciu Boga na górę Synaj towarzyszyły „grzmoty i błyskawice, i gęsty obłok nad górą, i doniosły głos trąby, tak że zdrzął cały lud, który był w obozie” (Wj 19,16).

Dekalog (dziesięcioro przykazań) jest jednym z najważniejszych elementów objawienia Boga i stanowi podstawę biblijnej etyki. Tworzy treść i podstawę Bożych standardów dla całej ludzkości, a jego zasady są wieczne i powszechnie obowiązujące.

Zgodnie z biblijnym sprawozdaniem dekalog został ogłoszony przez Boga (zob. Wj 19,19; 20,1; Pwt 5,4-5.24) i zapisany przez Niego (zob. Wj 24,12; 31,18; Pwt 5,22). Został też dwukrotnie wręczony Mojżeszowi jako szczególny dar (zob. Wj 32,19; 34,1; Pwt 10,1-2).

W *Księdze Wyjścia* (zob. Wj 31,18; 34,28) dekalog został nazwany *świadcstwem* (hebr. *edut*) oraz *słowami przymierza* (hebr. *diwre haberit*). W *Księdze Powtórzonego Prawa* czytamy, że przykazania zostały zapisane na *tablicach przymierza* (zob. Pwt 9,9.11.15). Żadna biblijna księga napisana po hebrajsku nie używa wyrażenia *dziesięcioro przykazań* (hebr. *micwot* — *przykazania*). Trzykrotnie użyta została nazwa *dziesięć słów*, która po hebrajsku brzmi *aseret hadewarim*, od *dawar* — *słowo, zdanie, sprawa, rzecz, mowa, historia, obietnica, wypowiedź* (zob. Wj 34,28; Pwt 4,13; 10,4).

Istnieją dwie wersje dekalogu nieznacznie różniące się między sobą — pierwsza jest zapisana w Wj 20,1-17, a druga w Pwt 5,6-21. Druga wersja przedstawiona ustnie przez Mojżesza w mowie skierowanej do Izraelitów została wypowiedziana niemal czterdzieści lat po wydarzeniach pod górą Synaj i przed wkroczeniem Hebrajczyków do Ziemi Obiecanej (zob. Pwt 1,3-4; 4,44-47). Te okoliczności wyjaśniają drobne różnice między oryginalną treścią dekalogu a wersją wypowiedzianą przez Mojżesza.

Gdy Paweł napisał, że sumą prawa Bożego jest miłość, zacytował przy tym niektóre przykazania dekalogu (zob. Rz 13,8-10). Miłość rzeczywiście jest istotą prawa Bożego, jako że „Bóg jest miłością” (1 J 4,16).

Jak rozumiesz to, że dziesięcioro przykazań jest wyrazem miłości Bożej? Co to oznacza? W jaki sposób przykazania dekalogu objawiają miłość?

Przeczytaj Wj 20,1-17. Jakie zasady są wyrażone w dekalogu i jak jest on ułożony/uporzędkowany?

Zwróć uwagę, że dekalog nie zaczyna się od nakazu, ale od przypomnienia łaskawych dokonań Boga dla Jego ludu:

— „Jam jest Pan, Bóg twój, który cię wyprowadził z ziemi egipskiej, z domu niewoli” (Wj 20,2).

Pan najpierw okazał swoją łaskę, dając wolność i zbawienie Izraelitom, a dopiero potem objawił im swoją wolę. Te przykazania miały być zachowywane z miłości i wdzięczności za to, czego Bóg dokonał dla nich.

Najważniejszym Bożym słowem stanowiącym podsumowanie dekalogu jest miłość (zob. Rz 13,10). Najważniejsze przykazanie to przykazanie miłowania wyrażone w dwóch częściach — jako miłowanie Boga (zob. Pwt 6,5) i miłowanie bliźniego (zob. Kpł 19,18).

W czterech pierwszych przykazaniach dekalog interpretuje, co znaczy miłować Boga, a w kolejnych sześciu przykazaniach prawo Boże wskazuje, co znaczy miłować bliźniego. Dekalog zaczyna się od uczczenia Boga ponad wszystko (pionowy wymiar miłowania) i przechodzi do poszanowania bliźnich (poziomy wymiar miłowania). Przykazania oznaczają:

1. Czczenie i szanowanie Boga przez oddawanie Mu pierwszego i najwyższego miejsca w każdej sytuacji w naszym życiu (pierwsze przykazanie).
2. Czczenie Boga i zachowywanie świadomości Jego wyjątkowej roli przez unikanie przedstawiania Go w jakiegokolwiek formie, czy to materialnej, czy symbolicznej, czy duchowej. Nasze najczystsze uczucia mają być kierowane bezpośrednio do Pana (drugie przykazanie).
3. Szanowanie imienia Boga — Jego reputacji i charakteru (trzecie przykazanie).
4. Czczenie Bożego dnia odpoczynku — soboty (czwarte przykazanie).
5. Szanowanie rodziców (piąte przykazanie).
6. Szanowanie życia (szóste przykazanie).
7. Szanowanie małżeństwa (siódme przykazanie).
8. Szanowanie cudzej własności (ósme przykazanie).
9. Szanowanie cudzej reputacji (dziewiąte przykazanie).
10. Szanowanie samego siebie przez powstrzymywanie się od kalania własnego charakteru egoistycznymi pragnieniami (dziesiąte przykazanie).

Jezus powiedział:

— „Jeśli mnie miłujecie, przykazań moich przestrzegać będziecie” (J 14,15; zob. także 1 J 4,20-21).

Zatem prawdziwe posłuszeństwo jest wyrazem miłości i wdzięczności wobec Jezusa, a miłość ta wyraża się najmocniej w tym, jak traktujemy naszych bliźnich.

Prawo Boże ukazuje charakter Boga, mówi kim On jest. Jak Bóg jest święty, sprawiedliwy i dobry, takie również jest Jego prawo. Apostoł Paweł potwierdza: „Tak więc zakon jest święty i przykazanie jest święte i sprawiedliwe, i dobre” (Rz 7,12).

W *Biblii* prawo Boże jest postrzegane w bardzo pozytywnym świetle (zob. Mt 5,17-18; J 14,15; 1 Kor 7,19). Starożytni ludzie pisali poematy o prawie Bożym (zob. np. Ps 119,1-176), śpiewali o nim (zob. Ps 19,1-15) i rozmyślali o nim dniem i nocą (zob. Ps 1,2 i Joz 1,8). Prawo pomaga ludziom trzymać się z dala od zła oraz daje mądrość, zrozumienie, zdrowie, dobrobyt i pokój (zob. Pwt 4,1-6 i Prz 2,1-3,35).

1. Prawo Boże jest jak ogrodzenie, które otacza przestrzeń życiową i wyznacza obszar, poza którym niebezpieczeństwa, problemy, kłopoty, a nawet śmierć czekają nieostrożnych (zob. Rdz 2,16-17 i Jk 2,12).

2. Prawo jest także drogowskazem wskazującym Jezusa, który przebacza nasze grzechy i zmienia nas (zob. 2 Kor 5,17 i 1 J 1,7-9). W ten sposób prowadzi nas do Chrystusa jak grecki *paidagogos*, to jest *dozorca, strażnik, opiekun* (zob. Ga 3,24).

Przeczytaj Jk 1,23-25. Co napisał Jakub i jak słowa te pomagają nam uświadomić sobie funkcję i znaczenie prawa Bożego, choć prawo samo w sobie nie może nas zbawić?

Lustro może nam uświadomić nasze defekty, ale nie może nas uleczyć. Lustro jedynie ukazuje problemy, ale nie oferuje ich rozwiązania. Tak samo jest z prawem Bożym. Usiłowanie osiągnięcia usprawiedliwienia przed Bogiem przez zachowywanie prawa byłoby jak wpatrywanie się w lustro w nadziei, że prędzej czy później lustro sprawi, że nasze wady znikną.

Ponieważ zbawienie jest przez wiarę, a nie przez uczynki — w tym także uczynki prawa — niektórzy chrześcijanie twierdzą, że prawo zostało unieważnione i nie trzeba go już przestrzegać. Jednak jeśli weźmiemy pod uwagę to, że prawo definiuje, co jest grzechem, a co nim nie jest — „gdyby nie Prawo, w ogóle nie poznałbym grzechu” (Rz 7,7 BKR) — twierdzenie, iż prawo zostało unieważnione, jawi się jako rażący błąd w rozumieniu powiązania prawa i ewangelii. Istnienie prawa jest właśnie tym, co uświadamia nam potrzebę ewangelii.

Jak udane były twoje próby przestrzegania prawa Bożego oparte na twoich postanowieniach i twojej silnej woli? Czy oparłbyś na nich swoją pewność zbawienia? Jeśli nie, to dlaczego potrzebujesz ewangelii?

Przeczytaj Rz 3,20-24. Skoro apostoł Paweł wyraźnie podkreśla, że nikt nie może być zbawiony przez przestrzeganie dziesięciorga przykazań, to jaką funkcję powinny pełnić te przykazania w naszym życiu?

Hebrajskie słowo *dawarim* użyte przez Mojżesza w wyrażeniu oznaczającym dziesięciorgo przykazań (zob. Wj 34,28 i Pwt 4,13; 10,4) nie znaczy dosłownie *przykazania* albo *słowa*. To hebrajskie słowo *dawar* (w liczbie pojedynczej) może także oznaczać *obietnicę*. Dlatego w wielu miejscach *Starego Testamentu* (zob. 1 Krl 8,56; 2 Krn 1,9; Ne 5,12-13; Pwt 1,11 BG; 6,3; 9,28; Joz 9,21 BT; 22,4 BG; 23,5) *dawar* jest tłumaczone zarówno jako rzeczownik, jak i czasownik wyrażający pojęcie obietnicy.

Ellen G. White poczyniła ciekawe spostrzeżenie dotyczące funkcji dekalogu: „Dziesięć przykazań (...) to dziesięć obietnic”²⁷. Dekalog należy rozumieć jako obietnice Boże kierujące nas na właściwą ścieżkę, aby Bóg mógł dokonywać wielkich rzeczy dla nas. Jednak aby tak było, musimy przestrzegać Bożych przykazań.

Przeczytaj Rz 10,4. Jak powinniśmy rozumieć stwierdzenie apostoła Pawła, że Chrystus jest końcem (gr. *telos*) prawa?

Paweł stwierdził, że Chrystus jest *telos* prawa, ale nie w tym sensie, że usuwa prawo czy je unieważnia. Znaczy to raczej, że Chrystus jest celem i intencją prawa. W żaden sposób Jego pojednawcza ofiara nie podważa znaczenia ani trwałości prawa Bożego. Przeciwnie, Paweł mówi o doniosłości prawa, jego zasadności i trwałym autorytecie (zob. Rz 3,31; 1 Kor 7,19; Ga 5,6). Znaczenie greckiego słowa *telos* wiąże się przede wszystkim ze wskazywaniem przeznaczenia i celu, a nie z czasem. Chrystus jest kluczem do prawdziwego znaczenia i celu prawa Bożego. Zatem niewłaściwe byłoby twierdzić, że On podważył, uchylił czy unieważnił prawo. Chrystus jest celem prawa — Tym, na którego prawo wskazuje.

W jaki sposób prawo wskazuje nam Jezusa? Inaczej mówiąc, co objawia nam prawo o nas samych, iż uświadamia nam, że potrzebujemy Jezusa?

²⁷ Ellen G. White, w: *The Seventh-day Adventist Bible Commentary*, t. 1, Hagerstown 1978, s. 1105.

DO DALSZEGO STUDIUM

„Pan zamierzał ogłosić swe prawo w scenerii ogromnego majestatu, aby stało się to okazją do podkreślenia jego wzniosłego charakteru. Ludzie mieli odczuć, że wszystko, co jest związane ze służbą Bogu, musi być traktowane z największą czcią”²⁸.

Ta zasada poszanowania prawa Bożego jest aktualna także i dzisiaj. Szacunek dla prawa Bożego powinien wynikać ze zrozumienia wielkości, doskonałości i majestatu Boga. Zrozumienie chwały Bożej tworzy wdzięczność w naszych sercach i unia naszą pychę. Im lepiej rozumiemy świętość Boga, tym więcej niedoskonałości widzimy w sobie, a to prowadzi nas do jeszcze większego pragnienia Jego odradzającej obecności, która czyni nas bardziej podobnymi do Niego.

Świadomość tego, czym jesteśmy w porównaniu z Nim i Jego świętym prawem, czyni nas zupełnie zależnymi od Chrystusa przez Jego śmierć, którą poniósł za nas.

Z drugiej strony Jezus wyraźnie uczył, że jeśli pokornie przyjmujemy Boga jako naszego Pana i Króla, Jego przykazania nie są trudne do przestrzegania (zob. Mt 11,28-30). Chrystus oświadczył dobitnie, że prawo Boże zachowuje ważność na zawsze (zob. Mt 5,17-20). Gdy zachowujemy prawo Boże z miłości i wdzięczności wobec Boga za zbawienie, którym nas łaskawie obdarzył, możemy doświadczyć pełni zbawczej więzi z Nim. Ciesząc się wielkimi korzyściami z przestrzegania prawa (zważywszy na cierpienia i trudności, jakie pociąga za sobą jego łamanie), możemy także ufnie trwać w pewności, wiedząc, że nasze zbawienie jest wyłącznie w Jezusie, a nie w naszym zachowywaniu prawa²⁹.

PYTANIA DO DYSKUSJI

1. Przygotowanie się na przyjęcie prawa Bożego pomogło Izraelitom zrozumieć potrzebę szacunku, jaki winni okazywać prawu Bożemu. Czy w naszym Kościele i w ogóle w naszym życiu obecne jest podobne poczucie czci i podziwu dla Boga i Jego prawa? A może utraciliśmy je w jakimś stopniu?

2. Zastanów się nad formułą przymierza:

— Ja będę ich Bogiem, a oni będą moim ludem.

Co to znaczy dla nas dzisiaj i jak powinno się to przejawiać w naszym indywidualnym życiu i naszej wspólnocie ludu Bożego?

3. Cokolwiek Bóg nam przykazuje, do tego też nas i uzdalnia. „Wszystkie Jego nakazy są jednocześnie obietnicami siły niezbędnej do ich wykonania”³⁰. Jak możemy stosować te obietnice w praktyce?

4. Jak możemy odpowiedzieć na często podnoszony argument, że po śmierci Chrystusa na krzyżu prawo Boże zostało unieważnione? Czego tak naprawdę dotyczy ten argument w większości przypadków?

²⁸ Ellen G. White, *Wybrańcy Boga*, wyd. 2, Warszawa 2018, s. 218.

²⁹ Przeczytaj także pierwszą połowę rozdziału *Nadanie prawa Izraelowi* oraz rozdział *Nienawiść szatana do prawa Bożego*, w: tamże, s. 217-224.239-248.

³⁰ Ellen G. White, *Przypowieści Chrystusa*, Warszawa 2020, s. 238.